

Asia: VN/1984/2019

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus

Vapaaehtoisuuden puutteeseen perustuva sääntely

Mitä mieltä olette ehdotuksesta säätää raiskauksen ja muiden seksuaalirikosten keskeiseksi tunnusmerkistökijäksi vapaaehtoisuuden puute ehdotuksen mukaisesti?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa ehdotusta ja pitää sen toteuttamista aivan välttämättömänä sekä uhrien seksuaalisen itsemääräämisoikeuden että Suomea sitovan Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon ja GREVION suositusten huomioimisen kannalta.

Ensi- ja turvakotien liitto on samaa mieltä Amnestyn esittämän eriävän mielipiteen kanssa siitä, että valta-aseman hyväksikäyttö estää toista muodostamasta tahtoaan vapaasti. Tällöin ei voida puhua vapaaehtoisesta osallistumisesta seksuaaliseen kanssakäymiseen. Seksuaalisena hyväksikäyttönä määritellyt tilanteet olisi siksi siirrettävä raiskauksen ja seksuaalisen kajoamisen alle.

Mitä mieltä olette ehdotetuista säännöksistä, jotka koskevat tilanteita, joissa teon kohteella ei ole mahdollisuutta muodostaa tai ilmaista tahtoaan (rikoslain 20 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 §:n 2 momentin 2 kohta)?

-

Muut aikuisiin kohdistuvat seksuaalirikokset

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalisen kajoamisen törkeän tekemuodon säätämisestä?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa törkeän tekemuodon säätämistä, silloin se on linjassa Istanbulin sopimuksen 46 artiklan kanssa. Ehdotusta tulisi täydentää niin, että kaikki ko. artikkelissa mainitut raskauttavat tekijät tulee mainituksi myös nyt tehtävässä lakiuudistuksessa.

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalista hyväksikäyttöä koskevasta säännöksestä?

Säännös herättää vakavan huolen 16-17 -vuotiaiden nuorten aseman heikentymisestä, eikä riittävällä tavalla huomioi valta-aseman väärinkäyttöä. Lanzaroten sopimus edellyttää, että kaikkia alle 18-vuotiaita ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia lapsia suojellaan.

Mitä mieltä olette seksuaalista ahdistelua koskevan säännöksen soveltamisalan ehdotetusta laajennuksesta?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa rangaistavan teon laajentamista niin, että se huomioi myös ei-fyysisen seksuaalisen ahdistelun. Sanallisesti sekä sosiaalisen median kautta viestein ja kuvin toteutetut seksuaaliset ahdistelut on tärkeä saada rangaistavaksi.

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalisen kuvan luvaton levittämistä koskevasta säännöksestä?

Ensi- ja turvakotien liiton mielestä ehdotettu säädös vastaa hyvin nykyaikaan ja on kannatettava.

Mitä mieltä olette sukupuoliyhteyden määritelmän ehdotetusta laajentamisesta?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa sukupuoliyhteyden määritelmän laajentamista niin, että myös suulla tai sukuelimellä tapahtuva sukuelimen tai peräaukon koskettelu sisällytetään määritelmään. Tämä poistaa tarpeettoman ja traumatisoivan arvioinnin siitä, onko penetraatiota tapahtunut vai ei.

Muita aikuisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyviä huomioita?

-

Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta säätää lapsiin kohdistuvia tekoja koskevat säännökset omaksi kokonaisuudekseen?

Ensi- ja turvakotien liitto pitää tärkeänä, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset on erotettu omaksi kokonaisuudekseen – Lapsen oikeuksien sopimus asettaa yhteiskunnalle erityisen velvollisuuden suojata lapsia ja Lanzaroten yleissopimus nimenomaisesti seksuaalisesta väkivallalta suojaamiseen. Nämä velvoitteet vaativat toteutuakseen myös selkeästi ja yksiselitteisesti kirjoitetun lakitekstin. Siltä osalta ehdotuksessa on vielä parantamisen varaa. On myös kiinnitettävä huomiota siihen, ettei uudistuksella vahingossakaan lievennetä lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistuksia.

Mitä mieltä olette lapsenraiskausta koskevasta säännöksestä?

Ensi- ja turvakotien liitto on samaa mieltä Amnesty:n esittämän eriävän mielipiteen kanssa siitä, että vastuun lapsen häiriöttömästä kehityksestä on oltava selkeästi aikuisella. Nykyisessä laissa lapsen aloitteellisuus ei vaikuta rikosnimikkeen valintaan, eikä näin pitäisi olla myöskään uudessa laissa. Lapsia koskeva sääntely voitaisiin rakentaa nykyistä lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevaa sääntelyä muistuttavaksi, mutta niin, että sukupuoliyhteyden sisältävät teot olisi määritelty raiskausrikoksiksi ja muut seksuaaliset teot kajoamisrikoksiksi.

Tapaukset, jossa tekijä on lapsen vanhempi tai vanhempaan rinnastettavassa asemassa oleva henkilö, tulisi määritellä lapsenraiskauksiksi kaikkien alaikäisten kohdalla ehdotetun 16 vuoden rajan sijaan.

Mitä mieltä olette seksuaalista kajoamista lapseen koskevasta säännöksestä?

Ensi- ja turvakotien liitto katsoo, että kajoamista koskevaan pykälään tulisi kattaa myös teot kolmannen kanssa, joihin tekijä pakottaa lapsen väkivallalla tai uhkaamalla.

Mitä mieltä olette sukupuoliyhteyksien ja seksuaalisten tekojen säätämisestä rangaistavaksi sellaisenaan lapsenraiskauksena tai seksuaalisena kajoamisena lapseen, kun ne kohdistuvat alle 12-vuotiaaseen lapseen?

Ensi- ja turvakotien liitto näkee ehdottoman suojaikärajan asettamista selkeyttävänä ja lapsen oikeusturvaa parantavana asiana. Olennaisen ikäeron tai henkisen kypsyseron arviointi ja nuorten seurustelusuhteiden huomioiminen on tärkeää, mutta 12-vuoden ikäraja tuntuu varsin matalalta, ja sen nostamista tulisi harkita.

Mitä mieltä olette muutoksista paritusta koskevaan sääntelyyn?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa määrittelyä, joka ei riipu siitä, suoritetaanko teko korvausta vastaan, vaan koskee kaikkia lapsen kehitystä vaarantavia seksuaalisia tekoja.

Mitä mieltä olette muutoksista lasta seksuaalisesti esittäviä kuvia koskevaan sääntelyyn?

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa muutosehdotuksia.

Muita lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyviä huomioita?

-

Rangaistukset

Mitä mieltä olette ehdotetuista rangaistusasteikoista?

-

Muut huomiot

Huomioita esityksen arvioituihin vaikutuksiin liittyen?

-

Huomioita muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin liittyen?

-

Muita huomiota liittyen esitettyihin lakiehdotuksiin?

-

Laaksonen Sari
Ensi- ja turvakotien liitto ry